

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Enchiridion Theologiæ Pastoralis Et Doctrinæ Necessariæ Sacerdotibvs Cvram Animarum administrantibus

Binsfeld, Peter

Avgvstæ Trevirorum, 1609

9. Cap. De Contritione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40721

CAPVT IX.

DE CONTRITIONE.

Quid est Contritio?

*Quæ inclu-
dantur in
ratione ve-
ræ contri-
tionis.*

EST dolor animæ peccata sua detestantis, & ad meliorem vitam aspirantis, vel vt Concil. Trid. loc. cit. c. 4. definit. Est animi dolor, & detestatio de peccato commisso, cum proposito non peccandide cætero. Ex dictis secundum fidem Catholicam colligitur, perfectam contritionem duo includere, dolorem siue detestationem peccatorû propter Deum summè dilectum & firmum propositum emendationis vitæ, & obseruationis mandatorum Dei. Quæ ad longum pro confirmatione nostræ fidei comprobatur doctissimè Andr. Vega lib. 13. de iustificatione. Retissimè ergo contritio depingitur habere duas facies, sicut antiqui Iano tribuebant. Alteram è parte anteriori, qua præterita respicit peccata, vt doleat & detestetur: aliam è fronte, qua prospicit in futurum proponendo vitare omnia, quæ diuinam lædere possunt maiestatem.

Ex definitionibus prædictis, & alijs infero in primis, non esse contritum eum, qui auctu, vel virtute non est eo animo, vt malit in genere quamlibet poenam pati, quam mortali-
liter

liter peccare & Deum offendere iuxta doctrinam S. Thom. quodlib. 1. art. 9. & Nauarr. in Manuali cap. 1. de contritione num. 17. Quia omnis qui contritus est, habet charitatem, & omnis qui Charitatem habet, Deum plusquam se amat, & omnis qui Deum plusquam se, & sua amat, mauult perdere se, & sua, quam Deum: cum ergo per peccatum mortale perdat datur Deus, sequitur quod contritus non est, qui non est eo animo, quod malit pati omnia mala, quam peccato mortali Deum offendere. Deinde deduco in deplorando esse statu eos, qui ad confessionem accedunt cum proposito, se vindicandi propria auctoritate, contra inimicum data opportunitate: aut tenentes alienum contra iustitiam, ne minimum quidem cogitantes de restitutione, quales plurimi hoc seculo sunt, qui restitutionis obligationem fabulam arbitrantur, vt opere declarant. His similes sunt, qui ad sacramenta accedunt non deferentes proximas, & morales occasiones peccatorum, nec remouentes, vt sunt concubinarij, qui concubinas domi alunt, & retinent, accedentes ad confessionem & communionem sine scrupulo.

Similibus adiungi possunt, qui exercent artes vetitas, & negotia, in quibus moraliter loquendo, statum peccati exuere nequeunt.

Dubi

Dubium. *An dolor contritionis debeat esse propter Deum offensum?*

PRIMA *Conclusio.* Qui principaliter dolet de peccatis propter gehennæ timorem, aut metum temporalis pœnæ, aut infamiæ, remissionem peccatorum non consequitur, nec est contritus. Patet exemplo Saulis, Antiochi, Iudæ & aliorum, quibus pœnitentia nihil profuit, cap. Iudas, & cap. Scelerator. d. 3. S. Thom. 3. part. q. 86. art. 1. ad 1. & in 4. d. 17. q. 2. art. 3. q. 1. ad 4. Nauarr. loc. d. num. 7. & hæc est communis opinio, & constat, quia talis contritio siue dolor, ortum habet ab amore proprio, qui Babylonis, & non Dei ciuitatem ædificat, vt docet August. 14. de ciuit. cap. 28.

Secunda conclusio. Contritio debet esse dolor ex dilectione Dei procedens, id est, principaliter propter Dei offensam: dictum principaliter, quia ex occasione, & minus principaliter, potest originem sumere contritio ex alijs, vt ex consequentibus patebit. *Conclusio* constat ex prima, ex concil. Trident. sess. 6. cap. 6. dum ait. Illumque tanquam omnis iustitiæ fontem diligere incipiunt, & propterea mouentur aduersus peccata, per odium aliquod, & detestationem, &c. Patet etiam *conclusio*, ex differentia contritionis & attritionis. Vide Vegam cap. 25. propositione 5.

Tertia Conclusio. Vera pœnitentia non solum ex dilectione Dei, sed etiam ex timore gehennæ

gehennę, spe glorię, & fide profluit, ex d. Concilio loco cit.

Quę est differentia inter contritionem, & attritionem?

DE hac materia, vide Sotum in 4. d. 17. q. 2. art. 5. Prima differentia, Contritio est dolor de peccatis propter Deum summę dilectum, vt omnes fatentur. Attritio est dolor de peccatis, quia pœnam æternam, vel temporalem meretur, vel quia causa perdendi honorem, amicitiam alicuius, vel aliud bonum temporale; quia peccatum ob multos fines odio haberi potest.

Secunda. Ex parte causę, Contritio oritur ex timore filiali: Attritio ex seruili.

Tertia. Contritio nunquam est sine charitate & gratia. Sed attritio potest esse sine his, cum auxilio speciali.

Quarta. Contritio si habeat explicitę, vel implicitę votum confitendi, & satisfaciendi, constituit hominem in gratia. Attritio verò sine pœnitentię sacramento actu suscepto, non potest hominem ad iustificationem perducere: Quamuis eum ad Dei gratiam in sacramento pœnitentię impetrandam, disponat.

Dices. *Quę est illa salutaris attritio, virtute cuius, accedente sacramento, homo ex attrito fit contritus,*

secundum probatam Doctorum sententiam, & Concil. Trident.

SIC

SIC describi potest, ex d. Concil. sess. 14. cap. 4. Est dolor minus perfectus, ex turpitudinis peccati cōsideratione, vel ex gehennæ, & pœnarum metu communiter conceptus, voluntatem excludens peccandi, cum spe veniæ. Attritio sic descripta, est donum Dei, & Spiritus sancti impulsus, adhuc quidem non inhabitantis, sed tantum mouentis.

Est adhuc alia attritio, quando homo dolet de peccato ob damnatum temporale, infamiam, & similes fines, sed hic dolor non est attritio salutaris. Ex dictis facilè etiam resolui possit, an idem actus attritionis possit fieri contritio: Nam virtute sacramenti attritio potest fieri contritio, quod multò rectius intelligitur secundum illorum Doctorum sententiam, qui tradunt attritionem & contritionem non differre, nisi penes intensum & remissum, ita, vt idem actus numero remissus sit attritio, intensior factus, contritio reddatur, cui sententiæ applaudere videtur Concil. Trid. cum attritionem vocat contritionem imperfectum.

De magnitudine, & quantitate contritionis.

CERTVM est, cum contritio originem ducat ex amore & charitate Dei, quod tantus debeat esse dolor de peccatis, quantus amor Dei, atque eam ob causam summus & maxi-

maximus omnium aliorum dolorum: Sicut ergo Deus diligendus ex toto corde, ex tota anima, & ex totis viribus. Ita peccata detestanda super omnia alia mala, & hoc est, quod in Deut. 4. dicitur filijs Israel. Cum quæsieris Dominum Deum tuum, inuenies eum: si tamen toto corde quæsieris eum, & tota tribulatione animæ tuæ. Non autem requiritur, vt contritio sit maxima quoad intensiorem, sed tantum appetitiuè, vt Doctores loquuntur. Nauarr. loc. cit. num. 4. Sot. in 4. d. 17. art. 4. Ioseph. Angles in 4. par. in q. de contritione, art. 3. Verga lib. 13. cap. 25. propos. 3. & alij alibi. Appetitiuè autè nihil aliud est, quàm comparatiuè ad alias creaturas in hunc sensum, quod quando homo dolet & conteritur de peccato, vt tali sit animo, quod mallet perpeti omnia mala huius mundi, quam Deum offendere, aut offendisse mortali culpa, & vt ita odio prosequatur malum culpæ, plusquam omnia mala, quæ sunt odio habenda, & sic etiam intelligendum quod dilectio Dei, debeat esse maxima appetitiuè, id est, quod præferenda sit omni dilectioni cuiuscunque creaturæ, nec propter quamcunq; rem creatam Deus deferatur. Dolor, qui resultat in parte sensitua, non debet necessariò esse maximus intensiuè, imò aliquando potest modum excedere.

DE

*An homo statim post peccatum, & quando ad
contritionem obligetur?*

PRIMA *Conclusio.* Optimum & salutare con-
filiū est, vt homo statim peccato commissi-
de eo conteratur, probatur Ecclesiastici 5. Ne
tardes conuerti ad Dominum, nec differas de
die in diem. & cap. 21. Quasi à facie colubri fu-
ge peccatum, Nauarr. de contrit. num. 27.
Thom. in 4. d. 17. Caiet. in q. 7.

Secunda conclusio. Statim post commissum
peccatum, homo non tenetur sub præcepto
pœnitere, ita vt si omittat, de nouo peccet, vt
Doctores citati docent. Quia hoc præceptum
est affirmatiuum, sicut etiam confessionis, non
ergo obligat pro semper, vt scholæ loquuntur,
sed statuto tempore. Sicut ergo homo non
statim quando peccauit, tenetur confiteri, sed
nec etiam pœnitere.

Tertia Conclusio. Præceptum contritionis
statim post commissum peccatum obligat
quantum ad actum contrarium de non com-
placendo in peccato, ita quod homo non pos-
sit habere complacentiam in peccato. Ratio
est, quia omne præceptum affirmatiuum in-
cludit negatiuum, de actu contrario obligant
pro semper, verbi gratia: Præceptum de ho-
nore parentum, includit hoc negatiuum

vt nunquam facto, & verbo parentes inhonorentur.

Quarta Conclusio. Præceptum contritionis obligat in periculo mortis naturalis, & violentæ. Quia sicut vnusquisque tenetur corpori subuenire, ne pereat: Sic etiam anime, per poenitentiam, ne damnetur, alias agit contra caritatem, quæ à se ipso incipit.

Quinta Conclusio. Etsi salutaris doctrina sit, contritionis actum elicere diebus festis, nemo tamen ad id tenetur præcepto, est contra Scot. & Gabrielem in 3. sentent. d. 27. & Angelum verb. Feriæ, §. 4. Conclusionem verò tenent communiter Doctores, Caiet. & aurea Armilla verb. Contritio. Sotus q. d. art. 6. Iosephus in art. 5. difficult. 4. & alij communiter. Ratio est, quia præcepto de colendo Sabbathum, solum præcipitur quies ab operibus seruilibus corporalibus, & non à spiritualibus, qualia sunt peccata. Quare alibi dicemus, circumstantiam sacri temporis non esse de necessitate in confessione aperiendam.

Sexta Conclusio. Homo tenetur ad contritionem, quando est aliquod sacramentum suscepturus, aut administraturus, constat ex dictis de sacramentis in communi: Qui enim indignè sacramentum suscipit, aut administrat, sacrilegium committit, ergo tenetur se constituere in statum gratiæ, quod nequaquã fit sine contritione. De hac materia ad lon-

F. gum

gum docet Nauarr. in principio d. 5. de pœnitentia in tertiam partem Glossæ à num. 28.

Addit Nauarr. in Manuali confess. cap. 1. de contrit. num. 27. cum Adriano in 4. de confess. quæst. 3. etiam ex præcepto fore elicendam contritionem, instanti aliqua grandi necessitate populi, cui absque orationis feruore prouideri non possit.

An de singulis peccatis mortalibus, singulis sit necessaria Contritio?

DE hac materia, duæ sunt contrariæ opiniones Doctorum. Prima, quod de singulis peccatis mortalibus, singulæ debeant esse detestationes, & actus contritionis, ita vnicuique peccato respondeat sua detestatio. Huius opinionis celebres sunt auctores, Alexand. Halens. in 4. part. q. 69. memb. 8. art. 2. in 3. part. q. 82. art. 1. Richard. & Durand. in 4. d. 17. Angelus in verb. Contritio, & alij alibi.

In contrarium sunt alij, docentes sufficere vt homo conteratur in genere de omnibus peccatis vna contritione, quæ extendatur ad vniuersa mortalia, quorum meminit, vel non meminit. Caietan. in locum S. Thom. q. 82. art. 1. in opusc. tom. 1. opusc. 4. quæst. 2. de contrit. Ioan. Maior. in 4. d. 17. q. 5. Nauarr. in Manuali confess. loc. cit. num. 22. Ioseph. Angles in q. de contrit. art. 2. difficultat. 6. Petrus à Sot.

de institut. Sacerdotum lect. 13. de sacramen-
to pœnitentiæ, & Vega vbi supra propo-
sition. 7. & 8.

Prima Conclusio. Quando confessio institu-
enda, recogitanda sunt, & retractanda omnia
peccata cum dolore, & displicentia. Esaia 38.
Recogitabo tibi omnes annos meos, in ama-
ritudine animæ meæ: in hac conclusione non
est controuersia.

Secunda Conclusio. Quantum ad rationem
contritionis, quando homo non est subitu-
rus sacramentum confessionis, contritio ge-
neralis sufficit ad salutem, quando se extendit
ad omnia commissa peccata mortalia, in hunc
sensum, vt nullum sit peccatum cuius si re-
cordaretur, non pœniteret, vel ita, vt deteste-
tur omnia peccata contra Deum commissa,
ita vt nullum sibi placeat.

Certissimum est, si homini vnum pecca-
tum mortale placeat, de quo non habeat con-
tritionem, etiam si reliqua detestaretur, non
iustificaretur. Impium enim est à Deo dimi-
diam sperare salutem, & qui sibi vnum pec-
catum reseruat, non conuertitur ad Deum
toto corde & perfecto, sed sibi adhuc re-
tinet amorem illicitum in corde,
contra sacras literas.

Quis modus acquirendi contritionem?

QVI vult verè & ritè pœnitere, sibi persuadeat, opus esse maximè necessarium, & difficile, nec possibile sine misericordia, & gratia Dei, cui potius innitendum, quam imbecillitati humanæ, quare ante omnia humili, instantique oratione à Deo postulet gratiam pœnitendi & conterendi, exemplo illius qui dicebat: Conuerte me Domine, & conuertar, quia tu Deus meus. & iterum: Postquam me conuertisti egi pœnitentiam. Deinde paranda est per viam, quam proponit Concil. Trident. sess. 14. can. 5. de sacramento pœnitentiæ, nempe per discussionem, collectionem, & detestationem peccatorum, recogitando annos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum gravitatem, multitudinē, scditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cū proposito melioris vitæ: Pro concione si quis velit videre, ad hunc effectum legat Petrum à Soto lect. 17. ubi proponit quæ populo proponenda sint in hac materia. & Ludouicum Granatens. de pœnit. conc. 2. de vera & falsa pœnitentia.

CAPVT X.

DE CONFessione, SECVNDUM
da parte pœnitentia.

DE confessione agunt latissimè Sotus in 4.
 d. 18.